

Országos növényvédelmi előrejelzés a szántóföldi és kertészeti kultúrákban

2026.04.29.

Április utolsó hetében folytatódott az átlagosnál hűvösebb, száraz időjárás országszerte.

Egy hidegfrontnak köszönhetően a minimum hőmérsékletek újra 0 fok közelébe vagy az alá mérséklődtek, ezzel szemben napközben nem volt ritka a 18-24 fokos maximum hőmérséklet sem (átlag: 10-15 °C). A hőérzetet gyengítette, a páratartalmat csökkentette az aszályt pedig tovább fokozta a gyakori intenzív légmozgás.

Csapadék csak helyenként hullott, többnyire nyomokban vagy kis mennyiségben (1-12 mm), így a talajok szárazsága (a vetési, kelési mélységben) erősödött, a tavaszi vetésű növényeink, napraforgó, kukorica kelése vontatottá vált.

GABONAFÉLÉK

A gabonafélék növényegészségügyi helyzetében nem állt be drasztikus változás, mely a csapadékhiánnyal, a folyamatos légmozgással és az időszakos, jelentős lehűlésekkel hozható összefüggésbe. Országszerte, de az alföldi területeken különösen igaz, hogy a jelenlegi helyzetben a legnagyobb problémát a szárazság okozta stressz jelenti a növények számára. **Őszi búzában** a betegségek terjedése nem állt meg teljesen, de egyértelműen lassult. A **lisztharmat**, **szeptória** fertőzöttség a korábbi (gyenge-közepes) szinten maradt az alsó leveleken, szórványosan fellelhetők **rozsd fertőzés tünetei** is, egy-két sporuláló teleppel.

Őszi árpában a levélfoltosságok (hálózatos (pirenofórás) levélfoltosság, rinospóriumos levélfoltosság) jelenleg is csak gyenge fokozaton vannak jelen, a lisztharmat fellépése gócszerű de erőteljes terjedés sehol sem jellemző. A többnyire száraz (ámde fekvéstől függően párás) időjárás ellenére egy-egy érzékeny fajtájú táblán a **pirenofórás levélfoltosság és a rozsd** (valószínűleg törperozsda) megjelenése és lassú, alattomos terjedése tapasztalható, amely már a 2. levélemeletet is érinti közepes szinten (1. fotó). A táblák szemléje javasolt és időszerű, mert az őszi árpa toklásza megjelentek, a kikalászolás napokon belül várható. A fenti betegségek mellett **fel kell készülni a kalász fuzárium elleni megelőző védekezésre is!**

1. fotó: Pirenofórás levélfoltosság (spot) és törperozsda (elszórtnan sporuláló) tünetei őszi árpán

A **vetésfehéritő bogarak** egyedszáma részben a védekezésnek részben a hűvös időjárásnak köszönhetően csökkent. Jelenleg legfeljebb 5-10 db imágó/10 hcs mennyiségben gyűjthetők a bogarak. A tojásrakás folyamatos, de egyértelműen lassult az intenzitás, emellett helyenként (alföldi területeken elsősorban) a **lárvakelés is megfigyelhető**, habár közel sem tömeges. A táblák ellenőrzése javasolt!

REPCE

A szeles, hűvös időjárás és a védekezések megtették hatásukat a repcében is. A **repcefénybogarak** egyedszáma a legtöbb táblán **csökkent**, de a gyengülő virágzású (becőkötődés) táblákon helyenként még mindig hálózhatók 100-120 db imágó/10 hcs mennyiségben. A **repcebecő-ormányos** egyedszáma táblánként és technológiától függően változó nagyságrendben alakulhat (akár 9-12 db imágó/10 hcs), ezért a táblák ellenőrzése mindenképp javasolt. A jelenlegi időjárás nem kedvez a párás, meleg körülményeket kedvelő **repcebecő-gubacsszúnyog** számára. Szintén **alacsony fertőzési nyomás jellemzi a betegségeket** is mint pl. a fómás, szklerotíniás, alternáriás betegségek, melyek csapadék és felmelegedés esetén kaphatnak erőre. Tüneteik egyelőre nem jellemzőek (esetleg fóma észlelési szinten) az állományokban.

KUKORICA, NAPRAFORGÓ

A kukorica és napraforgó vetése folyamatos országszerte, a száraz talajállapotok miatt a kelés lassú, vontatott. Az **alap gyomirtások** folyamatban vannak, a megfelelő hatékonysághoz nagyon nagy szükség lenne a bemosó csapadéokra. A már **soroló, kelő állományokban a barkók** kártétele az idei évben visszafogottabb a korábbi évekhez viszonyítva. Kártételek csak a tábla széleken jelentkeznek, csupán gyenge fokozaton.

Egy-egy táblán már megfigyelhető a T4-es gyomnövények kelése, fejlődése, helyenként a **parlagfű** szik-4 leveles állapotú.

KERTÉSZETI KULTÚRÁK

Csonthéjasokban tovább súlyosbodtak a **monília** betegség valamint a **tafrinás levélfodrosodás tünetei** a fákon, de csapadék hiányában újabb fertőzések nem következtek be.

A hűvös, szeles időjárás ellenére a **szilvamoly** és a **keleti gyümölcsmoly** rajzása folyamatos (15-55 db imágó/csapda/hét fogással). A poloskaszagú darazsak rajzása szinte mindenütt csökkenő vagy észlelési szintű. Enyhén erősödő tendenciájú őszi-kajszibarackon a **zöld őszibarack levéltetű** felszaporodása, újabb kolóniák megjelenésével.

Almában nem változott a **levélpirosító almalevéltetű** kártételi szintje, a gondozott kertekben szórványos a fellépés. Egyre több csapdában jelennek meg az **almamoly első egyedei** de a hűvös időjárás késlelteti a rajzást. Továbbra is nagy számban csapdázható egyes kertekben a **galagonyabogyó-tükrösmoly**, míg erőteljesen csökkenő tendenciájú az **almalevél-aknázómoly**, az **almalevél-sátorosmoly** és az **almalevél-törpemoly** rajzása.

Az elmúlt héten a **lisztharmat** terjedése volt megfigyelhető az érzékeny fajtákon. A primer tünetek mellett megjelentek a betegség **szekunder tünetei** is melyek a betegség lombon belüli terjedését is jelzik egyben. Csapadék hiányában az **almafa varasodás** aszkospóra szóródása minimálisra szorult vissza, tüneteket a legtöbb ültetvényben még nem látni. A még virágzó **almatermésűek erwinia** fertőzésének az **esélye a múlt heti szinten maradt**, hiszen sem csapadék, sem felmelegedés nem következett be.

Szőlőben (kisleveles állapot) a **nemezes gubacsatka** fertőzése már jól látható (főleg) házi kertekben. A védekezést a nemez bevonat kialakulása előtt (levél fonákon) szükséges elvégezni a kártevő ellen. Több ültetvényben folyamatos, de általában alacsony egyedszámú a **tarka szőlómoly** rajzása. Azokban a kertekben ahol a nagyobb egyedszámú csúcsrajzást követően csökkent az egyedszám, a védekezések megkezdhetők.

Tűh Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Az előrejelzés a Borsod –Abaúj-Zemplén, Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom és Zala vármegyei Növényorvosi Kamarák szakembereinek megfigyelései alapján készült.